

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KAUNO APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2025 m. balandžio 15 d. Nr. 21RE1- (AG1-80/10-2025)
Kaunas

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Daiva Bereikienė, Beatos Labutytės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja) ir Dariaus Saveikio,

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos G.S. patikslintą skundą atsakovei Dzūkijos-Suvalkijos saugomų teritorijų direkcijai dėl Dzūkijos-Suvalkijos saugomų teritorijų direkcijos 2025-02-07 sprendimo Nr. (2.3 Mr)-SD-401 panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja G.S. patikslintu skundu (toliau – skundas) Komisijos prašo panaikinti skundžiamą 2025-02-07 Dzūkijos-Suvalkijos saugomų teritorijų direkcijos (toliau – ir Direkcija) sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Sprendimas) atsisakyti išduoti teritorijų planavimo sąlygas ir įpareigoti Dzūkijos-Suvalkijos saugomų teritorijų direkciją per Lietuvos administracinių ginčų komisijos nustatytą laiką priimti naują, teisės aktais pagrįstą sprendimą“.

Skunde paaiškina, kad pareiškėja per įgaliotą atstovą E.P., 2024-12-19 Teritorijų planavimo dokumentų rengimo informacinėje sistemoje (toliau – TPDRIS) pateikė Direkcijai prašymą išduoti teritorijų planavimo sąlygas Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – Prašymas).

Pareiškėja, prašydama išduoti teritorijų planavimo sąlygas nuosavybės teise priklausančiame (duomenys neskelbtini) ha ploto žemės ūkio paskirties žemės sklype, kadastro Nr. (duomenys neskelbtini), esančiame adresu (duomenys neskelbtini) kaimas, (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) (toliau - Žemės sklypas), Prašyme iškėlė šiuos uždavinius: suplanuoti žemės ūkio veiklai vykdyti reikalingų kitos (fermų, ūkio, šiltnamių, kaimo turizmo) paskirties pastatų ir inžinerinių statinių (toliau - Kitos paskirties statiniai) statybos zoną, nustatyti specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas ir suplanuoti kelių išdėstymą.

Direkcija atsakydama į pareiškėjos Prašymą, 2025-01-02 TPDRIS pateikė atsakymą Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – Atsakymas), kuriuo atsisakė išduoti teritorijos planavimo sąlygas. Pagrindine atsisakymo priežastimi atsakovė nurodė, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-11-11 įsakymu Nr. D1-763 patvirtintame Aukštadvario regioninio parko tvarkymo plano (toliau – Tvarkymo planas) 31 p. nuostatą, kuri numato, kad „Bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonose leidžiama kurti naujas sodybas ne mažesniuose kaip 6 ha žemės sklypuose“.

Pareiškėja 2025-01-13 pateikė Direkcijai prašymą peržiūrėti priimtą sprendimą, kuriame pažymėjo, kad Direkcija neteisingai vertino jos teiktą prašymą išduoti teritorijų planavimo sąlygas, kadangi pareiškėja neketina Žemės sklype kurti ar statyti sodybą, o planuoja žemės ūkio veiklai vykdyti reikalingus kitos paskirties statinius, kurių statyba, vadovaujantis Tvarkymo plano nuostatomis, ribojama nėra. Direkcija atsakė ginčijamu Sprendimu, kuriuo iš esmės pakartojo 2025-01-02 pateikto atsisakymo motyvą nurodant, kad Tvarkymo plano 31 p. nustatyta, kad bendrojo

apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonose leidžiama kurti naujas sodybas ne mažesniuose kaip 6 ha žemės sklypuose.

Atsakovei pabrėžiant, kad Žemės sklypas yra mažesnis nei 6 ha ir kitokių pastatų ar statinių statybos galimybių bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje Tvarkymo plano sprendiniai nenumato.

Pareiškėjos nuomone, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (toliau - STĮ) 5 str. yra pateikiamas baigtinis sąrašas dokumentų bei teisės aktų, reglamentuojančių veiklą saugomose teritorijose. Atsižvelgiant į ginčo objektą (planuojamas statybas) skundo nagrinėjimui yra aktualūs statybas bei veiklą konkrečioje saugomoje teritorijoje reglamentuojantys teisės aktai. STĮ 14 str. 3 d. numato, kad „Leidžiama statyba, kuri neprieštaruja teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams, įstatymams, saugomų teritorijų nuostatams“. Kas vertinant viešojoje teisėje taikytiną teisinio tikrumo principą, suponuoja, kad teritorijų planavimo dokumentai turėtų būti parengiami taip, kad viešojo administravimo paslauga besinaudojančiam subjektui, taikytini teisės aktai nekeltų abejonių dėl galimo savų teisių įgyvendinimo ar pareigų vykdymo. Šį principą aiškinant ginčo kontekste, teisės aktai privalo aiškiai nurodyti prieštaravimą, susijusį su teritorijų planavimo sprendiniais. Be kita ko, apie tai yra pasisakęs ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (2007-09-28 nutartis administracinėje byloje Nr. A5-803/2007), nagrinėdamas bylą dėl neteisėto institucijos statybas leidžiančio dokumento neišdavimo, įtvirtino bendrąją taisyklę, kad „dėl viešojoje teisėje dominuojančio imperatyvaus (subordinacinio) reguliavimo metodo, teisės ir pareigos normose nustatomos itin tiksliai ir nesukuriamos prielaidų teisės normas aiškinti plečiamai“, todėl viešojo administravimo subjekto interpretacijos teisės aktų aiškinimo klausimais yra negalimos.

Pareiškėjos teigimu, atsižvelgiant į cituotą STĮ 14 str. 3 d., Direkcija, vertindama pareiškėjos prašymą, turėjo vertinti ne tik Tvarkymo planą, bet ir (duomenys neskelbtini) regioninio parko (kuriame yra ir pats Žemės sklypas) nuostatų aktualią redakciją, kuri patvirtinta 1999-04-29 Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimu Nr. 490 „Dėl regioninių parkų nuostatų patvirtinimo“ bei kitais kitų statinių statybą reglamentuojančiais teisės aktais.

(duomenys neskelbtini) regioninio parko nuostatai (toliau – Nuostatai), be kita ko, nustato „steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus, valdymo, apsaugos ir tvarkymo organizavimo ypatumus“. Pažymėtina, kad Nuostatuose yra aiškiai detalizuojami įvairaus tipo statiniams taikytini projektavimui ir statybai keliami reikalavimai. Vertinant Nuostatų, kaip teisės akto struktūrą, kiekviename skyriuje yra aiškiai nurodyti konkrečiai zonos, ar statiniui taikytini reikalavimai, ar draudimai, todėl draudimo, ar konkrečios taisyklės nenustatymas teisės akte, yra vertintinas kaip specialiųjų taisyklių netaikymas, pagrindiniuose teritorijų planavimą ir statybų vykdymą nustatančiuose įstatymuose.

Pareiškėjos nuomone, vertinant Žemės sklypo vietą bei taikytinus specialiuosius reikalavimus, o taip pat planuojamus Kitos paskirties statinius, reikalingus žemės ūkio veiklai vykdyti, pareiškėja Nuostatų apimtyje neidentifikavo nuostatų, kurios nustatytų prieštaravimus tokių pastatų statybai bei su tuo susijusių teritorijos planavimo dokumentų išdavimui. Tvarkymo planas kaip ir Nuostatai struktūriškai yra panašus dokumentas, kas vertinant nuostatų taikymą, leidžia daryti analogišką 3.4 p. nurodytą prezumpciją, kad tais atvejais, kai teisės aktas nenumato draudimo ar konkrečios taisyklės, laikytina, kad yra taikomos taisyklės, nurodytos teritorijų planavimą ir statybų vykdymą nustatančiuose įstatymuose. Tvarkymo plano VI skyriuje yra išdėstytos specialiosios nuostatos, taikytinos gyvenviečių ir infrastruktūros plėtros kryptims. Pažymi, kad tarp nurodytų nėra minimi jokie ribojimai, susiję su Kitos paskirties statinių statybomis. Pamini, kad Direkcija pareiškėjos atžvilgiu neteisingai taiko Tvarkymo plano 31 p. nuostatą. Pareiškėja dar kartą pažymi, kad ji neketina kurti ūkininko sodybos, kurios statybą reglamentuoja būtent Tvarkymo plano 31 p., bet ketina statyti Kitos paskirties statinius, kaip kad yra nurodyta ir 2024-12-19 pateiktame prašyme, kurių statybos Tvarkymo planas neriboja.

Bendrąsias taisykles Kitos paskirties statinių statybai nustato Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatymo (toliau – ŪŪĮ) 11 str., kuris numato, kad „Kitos paskirties pastatai, reikalingi ūkininko veiklai vykdyti, gali būti statomi ir nuosavybės teise priklausančiame žemės ūkio paskirties žemės

sklype, ne mažesniame kaip 0,5 hektaro, išskyrus atvejus, kai kituose įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose nustatyta kitaip”. ŪŪĮ, kaip ir STĮ nurodo, kad išimtis iš bendrosios taisyklės, gali nurodyti kiti specialiosios paskirties teisės aktai, kuriais ginčo atveju yra Tvarkymo planas ir Nuostatai. Pareiškėja dar kartą pažymi, kad nei Tvarkymo planas, nei Nuostatai nenumato draudimų statyti Kitos paskirties statinius, todėl atsakovės pateiktą poziciją vertina vien tik kaip teisės aktus pažeidžiančią interpretaciją.

Pareiškėjos vertinimu, Direkcija nepagrįstai nustatė, kad Nuostatų 31 p. draudžia Kitos paskirties statinių statybą bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje, nes tokio draudimo šioje normoje bei kituose tai reglamentuojančiuose aktuose nėra. Direkcija, vertindama Kitos paskirties statinio statybą, privalo atsižvelgti į bendrąją taisyklę numatantį ŪŪĮ, kuris numato, kad Kitos paskirties pastatai, reikalingi ūkininko veiklai vykdyti, gali būti statomi ir nuosavybės teise priklausančiame žemės ūkio paskirties žemės sklype, ne mažesniame kaip 0,5 hektaro. Kadangi Žemės sklypas yra (duomenys neskelbtini) ha ploto, o jo paskirtis žemės ūkio, laikytina, kad Kitos paskirties statinio statyba nėra draudžiama, todėl Pareiškėja prašo panaikinti Sprendimą ir įpareigoti išduoti teritorijų planavimo sąlygas.

Atsakovė Dzūkijos-Suvalkijos saugomų teritorijų direkcija prašo pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime į skundą nurodo, kad pareiškėjai atstovaujantis E.P. 2024-12-19 TPDRIS pateikė Direkcijai prašymą išduoti teritorijų planavimo sąlygas Nr. (duomenys neskelbtini) vietovės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumento – kaimo plėtros žemėtvarkos projekto rengimui, kurio tikslas – suplanuoti žemės ūkio veiklai vykdyti reikalingų kitos (fermų, ūkio, šiltnamių, kaimo turizmo) paskirties pastatų ir inžinerinių statinių statybos zoną, nustatyti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas, suplanuoti kelių išdėstymą, (duomenys neskelbtini) ha ploto žemės ūkio paskirties Žemės sklype.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenimis, Aukštadvario regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų specialiojo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016-10-26 nutarimu Nr. 1054 „Dėl Aukštadvario regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų plano patvirtinimo“, Aukštadvario regioninio parko tvarkymo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-11-11 įsakymu Nr. D1-763 „Dėl Aukštadvario regioninio parko tvarkymo plano patvirtinimo“ sprendimais, Žemės sklypas yra (duomenys neskelbtini) regioninio parko ekologinės apsaugos zonoje, apsauginių agrarinių teritorijų bendrojo apsauginio ūkininkavimo (ŽAb) ir apsauginių miškų bendrojo apsauginio ūkininkavimo (MAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonose.

STĮ 5 str. nustatyta, kad veiklą saugomoje teritorijoje reglamentuoja šis įstatymas, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, Aplinkos apsaugos įstatymas, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymas, Laukinės gyvūnijos įstatymas, Laukinių augalų ir grybų įstatymas, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas, Miškų įstatymas, Žemės įstatymas, Teritorijų planavimo įstatymas, Statybos įstatymas; saugomų teritorijų nuostatai; saugomų teritorijų planavimo, savivaldybės ir vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai; apsaugos sutartys.

STĮ 14 str. 3 d. 1 p. nustatyta, kad leidžiama statyba, kuri neprieštarauja teritorijų planavimo dokumentų sprendimams, įstatymams, saugomų teritorijų nuostatams.

Saugomų teritorijų tipinio apsaugos reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-08-19 nutarimu Nr. 996 „Dėl saugomų teritorijų tipinio apsaugos reglamento patvirtinimo“ (toliau – Reglamentas) 1 p. įtvirtinta, kad Reglamentas nustato valstybinių parkų <...> planavimo schemose (ribų ir tvarkymo planuose) <...> išskiriamų kraštovaizdžio tvarkymo zonų kraštovaizdžio apsaugos, naudojimo ir tvarkymo reikalavimus.

Reglamento 16 p. įtvirtinta, kad apsauginiai miškai – tai miškai, kuriuose taikomi teisės aktų, reglamentuojančių naudojimą III grupės miškuose, reikalavimai. Bendrojo apsauginio ūkininkavimo (MAb) kraštovaizdžio tvarkymo zona nustatoma miškuose, esančiuose vandenviečių, kurortų, intensyvaus karsto apsaugos, buferinės apsaugos ir vizualinės apsaugos zonose, geologiniuose,

geomorfologiniuose, hidrografiniuose, kultūriniuose draustiniuose, biosferos monitoringo teritorijose, taip pat kraštovaizdžio draustinių dalyse, kuriose nėra biologinių vertybių. Šioje zonoje ūkininkaujama stengiantis išlaikyti produktyvius, augavietės sąlygas atitinkančius medynus. Joje leidžiama vykdyti neplynus ir nedidelio ploto (iki 5 hektarų) plynus pagrindinius, ugdymo ir sanitarinius kirtimus; pagrindiniai kirtimai vykdomi rudenį ir žiemą, kitokie kirtimai gali būti vykdomi visus metus, išskyrus paukščių perėjimo periodą (nuo kovo 1 d. iki liepos 1 d; rengiant specialiuosius planus (tvarkymo planus, miškotvarkos projektus, kitus), gali būti numatomi reginius formuojantys kirtimai; miškas atkuriamas laikantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimų; kovoti su miško kenkėjais leidžiama ūkinėmis, biologinėmis ir ribotai cheminėmis priemonėmis; leidžiama rinkti nemedieninius miško išteklius, medžioti; stovyklavietės gali būti įrengiamos tik saugomų teritorijų planavimo dokumentuose nustatytose vietose prie vandens ir dviračių turizmo trasų.

Reglamento 21 p. nustatyta, kad apsauginės agrarinės teritorijos (įsiterpusios miškuose) – tai apsauginėse draustinių zonose esančios agrarinės žemės. Bendrojo apsauginio ūkininkavimo (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje pagrindinė tvarkymo kryptis – sukurti ir išlaikyti produktyvias agroekosistemas, užtikrinant gamtinio kraštovaizdžio stabilumą ir ekologinės kompensacijos galimybes. Joje draudžiama naikinti medžių grupes, keisti į žemės ūkio naudmenas kaip miško žemė inventorizuotus plotus ir krūmynus buvusiose žemės ūkio naudmenose, išskyrus tvarkymo priemones, skirtas biologinei įvairovei apsaugoti; draudžiama sausinti ir versti kitomis naudmenomis pelkutes, didesnes kaip 0,5 hektaro, ir jų apypelkius, naikinti ar keisti pelkių augaliją, kasti durpes, kultūrinti ir versti kitomis naudmenomis natūralias pievas; rekomenduojama ir skatinama didinti miško želdinių plotą, žemėtvarkos projektuose numatoma formuoti vietinės reikšmės gamtinio karkaso elementų tinklą; leidžiama remontuoti esamas ir įrengti naujas sausinimo sistemas, išskyrus atvejus, numatytus Reglamento 21.1.2 pp.

Tvarkymo plano Aiškinamojo rašto 31 p. nustatyta, kad bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje leidžiama kurti naujas sodybas ne mažesniuose kaip 6 ha žemės sklypuose. Svarbu pabrėžti tai, kad Žemės sklypas yra mažesnis nei 6 ha. Pažymime, kad kitokių pastatų ar statinių statybos galimybių bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje Tvarkymo plano sprendiniai nenumato.

Direkcija, gavusi Pareiškėjos prašymą TPDRIS ir jį išnagrinėjusi 2025-01-02 raštu Nr. (duomenys neskelbtini), kuris buvo pateiktas TPDRIS (registracijos Nr. (duomenys neskelbtini)), pateikė motyvuotą atsisakymą išduoti teritorijų planavimo sąlygas kaimo plėtos žemėtvarkos projektui. Minėtame rašte nurodytos priimtą sprendimą pagrindžiančios teisės aktų nuostatos ir teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai taip pat buvo nurodyti ir TPDRIS.

Pareiškėja 2025-01-13, naudodamasi teisės aktų jai suteikta teise, pateikė Direkcijai skundą, kuriuo skundė Direkcijos 2025-01-02 sprendimą ir jame nurodė motyvus, kuriais remiantis nesutinka su sprendimu, ir prašė persvarstyti 2025-01-02 pateiktą atsisakymą išduoti planavimo sąlygas kaimo plėtos žemėtvarkos projektui rengti (Nr. (duomenys neskelbtini)).

Direkcija, 2025-02-07 raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl atsakymo į skundą dėl motyvuoto atsisakymo išduoti planavimo sąlygas kaimo plėtos žemėtvarkos projektui rengti (duomenys neskelbtini) k., (duomenys neskelbtini) sen., (duomenys neskelbtini) sav.“ (toliau – Direkcijos raštas), nurodydama aktualias teisės aktų nuostatas bei motyvus, atsižvelgdama į tai, kad Pareiškėja, skųsdama Direkcijos raštą, nepateikė jokių naujų duomenų, leidžiančių abejoti Direkcijos Sprendimo pagrįstumu ar ginčyti jį kaip nepagrįstą ar neteisėtą, informavo pareiškėją, kad neturi pagrindo tenkinti pareiškėjos Skunde išdėstyto prašymo, persvarsčius 2024-01-02 pateiktą atsisakymą išduoti planavimo sąlygas kaimo plėtos žemėtvarkos projektui rengti (Nr. (duomenys neskelbtini)) bei paliko galioti 2025-01-02 priimtą sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl motyvuoto atsisakymo išduoti teritorijų planavimo sąlygas kaimo plėtos žemėtvarkos projekto rengimui“, TPDRIS registracijos Nr. (duomenys neskelbtini) kaip teisėtą ir pagrįstą.

Pareiškėja Skunde Komisijai nurodo, kad Direkcija, vertindama pareiškėjos prašymą, turėjo vertinti ne tik Tvarkymo planą, bet ir (duomenys neskelbtini) regioninio parko (kuriame yra ir pats

Žemės sklypas) Nuostatų aktualią redakciją bei kitas kitų statinių statybą reglamentuojančius teisės aktus.

Pareiškėja Skunde Komisijai teigia, kad, Nuostatai, be kita ko, nustato „steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus, valdymo, apsaugos ir tvarkymo organizavimo ypatumus” bei pažymi, kad Nuostatuose yra aiškiai detalizuojami įvairaus tipo statiniams taikytini projektavimui ir statybai keliami reikalavimai. Vertinant Nuostatų, kaip teisės akto struktūrą, kiekviename skyriuje yra aiškiai nurodyti konkrečiai zonai, ar statiniui taikytini reikalavimai, ar draudimai, todėl draudimo, ar konkrečios taisyklės nenumatymas teisės akte, yra vertintinas kaip specialiųjų taisyklių netaikymas, pagrindiniuose teritorijų planavimą ir statybų vykdymą nustatančiuose įstatymuose.

Pareiškėja Skunde Komisijai pažymi, kad, vertinant Žemės sklypo vietą bei taikytinus specialiuosius reikalavimus, o taip pat planuojamus Kitos paskirties statinius, reikalingus žemės ūkiu veiklai vykdyti, pareiškėja Nuostatų apimtyje neidentifikavo nuostatų, kurios nustatytų prieštaravimus tokių pastatų statybai bei su tuo susijusių teritorijos planavimo dokumentų išdavimui.

Pareiškėja Skunde Komisijai dėsto, jog Tvarkymo planas kaip ir Nuostatai struktūriškai yra panašus dokumentas, kas, vertinant nuostatų taikymą, leidžia daryti prezumpciją, kad tais atvejais, kai teisės aktas nenumato draudimo ar konkrečios taisyklės, laikytina, kad yra taikomos taisyklės, nurodytos teritorijų planavimą ir statybų vykdymą nustatančiuose įstatymuose. Tvarkymo plano VI skyriuje yra išdėstytos specialiosios nuostatos, taikytinos gyvenviečių ir infrastruktūros plėtros kryptims. Pažymėtina, kad tarp nurodytų, nėra minimi jokie ribojimai susiję su Kitos paskirties statinių statybomis.

Pareiškėja Skunde Komisijai išdėsto nuomonę, kad Direkcija jos atžvilgiu, neteisingai taiko Tvarkymo plano 31 p. nuostatą ir pažymi, kad, teikdama šį Skundą, ji neketina kurti ūkininko sodybos, kurios statybą reglamentuoja būtent Tvarkymo plano 31 p., bet ketina statyti Kitos paskirties statinius, kaip kad yra nurodyta ir 2024-12-19 pateiktame prašyme, kurių statybos, Tvarkymo planas neriboja. Pareiškėjos nuomone, bendrąsias taisykles Kitos paskirties statinių statybai nustato ŪŪĮ 11 str., kuris numato, kad „Kitos paskirties pastatai, reikalingi ūkininko veiklai vykdyti, gali būti statomi ir nuosavybės teise priklausančiame žemės ūkio paskirties žemės sklype, ne mažesniame kaip 0,5 hektaro, išskyrus atvejus, kai kituose įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose nustatyta kitaip.”

Pareiškėjos vertinimu, ŪŪĮ, kaip ir STĮ nurodo, kad išimtis iš bendrosios taisyklės, gali nurodyti kiti specialiosios paskirties teisės aktai, kuriais ginčo atveju yra Tvarkymo planas ir Nuostatai. Pareiškėja dar kartą pažymi, kad nei Tvarkymo planas, nei Nuostatai nenumato draudimų statyti Kitos paskirties statinius, todėl Direkcijos pateiktą poziciją vertina vien tik kaip teisės aktus pažeidžiančią interpretaciją.

Pareiškėjos vertinimu, Direkcija nepagrįstai nustatė, kad Nuostatų 31 p. draudžia Kitos paskirties statinių statybą bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje, nes tokio draudimo šioje normoje bei kituose tai reglamentuojančiuose aktuose nėra. Direkcija, vertindama Kitos paskirties statinio statybą privalo atsižvelgti į bendrąją taisyklę numatantį ŪŪĮ, kuris numato, kad Kitos paskirties pastatai, reikalingi ūkininko veiklai vykdyti, gali būti statomi ir nuosavybės teise priklausančiame žemės ūkio paskirties žemės sklype, ne mažesniame kaip 0,5 hektaro. Kadangi Žemės sklypas yra (duomenys neskelbtini) ha ploto, o jo paskirtis žemės ūkio, laikytina, kad Kitos paskirties statinio statyba nėra draudžiama, todėl Pareiškėja prašo panaikinti Direkcijos Raštą ir įpareigoti išduoti teritorijų planavimo sąlygas.

Direkcijos nuomone, pareiškėja, ginčydama Direkcijos Sprendimo bei Direkcijos Rašto pagrįstumą, remiasi išimtinai savo nuomone bei klaidingu teisės aktų interpretavimu.

Pažymi, kad ŪŪĮ įstatymo IV skirsnio 11 str. 1 d. nurodyta, kad <....>. Kitos paskirties pastatai, reikalingi ūkininko veiklai vykdyti, gali būti statomi ir nuosavybės teise priklausančiame žemės ūkio paskirties žemės sklype, ne mažesniame kaip 0,5 hektaro, išskyrus atvejus, kai kituose įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose nustatyta kitaip.

Saugomose teritorijose ūkininko sodybos pastatų statyba turi būti numatyta saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentais nustatytose vietose <....>; Direkcijos Sprendime buvo

nurodyta, kad Tvarkymo plano aiškinamojo rašto 31 p. nustatyta, kad bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje leidžiama kurti naujas sodybas ne mažesniuose kaip 6 ha žemės sklypuose. Pareiškėjos prašyme nurodytas Žemės sklypas neatitiko šio reikalavimo. Kitokių pastatų ar statinių statybos galimybių bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje Tvarkymo plano sprendiniai nenumato.

Kaimo plėtros žemėtvarkos projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-08-11 įsakymu Nr. 3D-476/D1-429 „Dėl Kaimo plėtros žemėtvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“, 24 p. nurodyta, kad institucijos, į kurias buvo kreiptasi dėl planavimo sąlygų išdavimo, per 10 darbo dienų nuo prašymo išduoti planavimo sąlygas gavimo dienos turi išduoti planavimo sąlygas arba pateikti motyvuotą atsisakymą jas išduoti. Taigi Direkcija, priimdama Sprendimą, vadovavosi Taisyklių reikalavimais ir nustatyta tvarka bei nurodytais terminais pateikė atsisakymą išduoti teritorijų planavimo sąlygas, kuriame aiškiai nurodė tokio sprendimo motyvus.

Direkcija, vadovaudamasi išdėstytomis aplinkybėmis, visų aukščiau paminėtų teisės aktų bei Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatomis, atsižvelgdama į tai, kad pareiškėja savo Skundą grindžia išimtinai savo nuomone bei klaidingu – esą jai palankiu galiojančių teisės aktų nuostatų interpretavimu, kad kartu su Skundu nepateikė jokių naujų duomenų, leidžiančių abejoti Direkcijos Sprendimo ar Direkcijos Rašto pagrįstumu ar ginčyti juos kaip nepagrįstus ar neteisėtus, Komisijai nėra pagrindo tenkinti Pareiškėjos Skunde išdėstyto prašymo – panaikinti Direkcijos Raštą ir įpareigoti Direkciją per Komisijos nustatytą laiką priimti naują, pareiškėjos vertinimu, teisės aktais pagrįstą sprendimą.

Skundas tenkintinas.

Byloje ginčas kilo dėl Dzūkijos – Suvalkijos saugomų teritorijų direkcijos 2025-02-07 sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) teisėtumo.

Nekilnojamojo turto registro centrinės duomenų bazės išrašo duomenimis pareiškėjai asmeninės nuosavybės teise priklauso Žemės sklypas, esantis (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) sen., (duomenys neskelbtini) k., kadastro Nr. (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) k. v., Žemės sklypo plotas: (duomenys neskelbtini) ha.

Pareiškėjai atstovaujantis E.P. 2024-12-19 Teritorijų planavimo dokumentų rengimo informacinėje sistemoje TPDRIS pateikė Prašymą išduoti teritorijų planavimo sąlygas, Nr. (duomenys neskelbtini), „Žemės ūkio paskirties žemės sklypo (kad. Nr. (duomenys neskelbtini)), esančio (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) sen., (duomenys neskelbtini), kaimo plėtros žemėtvarkos projektas“. Prašymo 4 p. nurodė, kad planuojama teritorija (duomenys neskelbtini) ir 6 p. nurodė Teritorijų planavimo dokumento uždavinius: 1) žemės ūkio veiklai vykdyti reikalingų kitos (fermų, ūkio, šiltnamių, kaimo turizmo) paskirties pastatų ir inžinerinių statinių (toliau – kitos paskirties statiniai) statybos zoną, 2) nustatyti specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas; 3) suplanuoti kelių išdėstymą.

Direkcija 2025-01-02 raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Motyvuotas atsisakymas išduoti teritorijos planavimo sąlygas“ atsakė pareiškėjai, STĮ 5 str. nustatyta, kad veiklą saugomoje teritorijoje reglamentuoja šis įstatymas, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, Aplinkos apsaugos įstatymas, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymas, Laukinės gyvūnijos įstatymas, Laukinių augalų ir grybų įstatymas, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas, Miškų įstatymas, Žemės įstatymas, Teritorijų planavimo įstatymas, Statybos įstatymas; saugomų teritorijų nuostatai; saugomų teritorijų planavimo, savivaldybės ir vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai; apsaugos sutartys.

STĮ 14 str. 3 d. 1 p. nustatyta, kad leidžiama statyba, kuri neprieštaruja teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams, įstatymams, saugomų teritorijų nuostatomis. Tvarkymo plano aiškinamojo rašto 31 p. nustatyta, kad bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio

tvarkymo zonose leidžiama kurti naujas sodybas ne mažesniuose kaip 6 ha žemės sklypuose. Žemės sklypas, kadastro Nr. (duomenys neskelbtini), yra mažesnis nei 6 ha.

Atsižvelgdama į teisės aktų reikalavimus ir teritorijų planavimo dokumentų, tame tarpe ir Tvarkymo plano, sprendinius, nenumatančius statybos galimybių žemės sklype, kadastro Nr. (duomenys neskelbtini), Direkcija atsisakė išduoti planavimo sąlygas kaimo plėtros žemėtvarkos projektui rengti.

Pareiškėja 2025-01-13 Prašymu kreipėsi į Direkciją. Prašyme nurodė, kad 2024-12-19 prašyme išduoti planavimo sąlygas kaimo plėtros žemėtvarkos projektui rengti Žemės sklype, plotas – (duomenys neskelbtini) ha nurodytas planavimo tikslas – žemės ūkio veiklai reikalingų statinių statybos vietai parinkti. Prašyme nurodytas planavimo tikslas ir pateikti kaimo plėtros žemėtvarkos projekto uždaviniai nėra susiję su naujos ūkininko sodybos kūrimu.

Prašymą papildė 2024-08-30 Trakų rajono savivaldybės administracijos išaiškinimu dėl kaimo plėtros projekto reikalingumo ir rengimo (Nr. (duomenys neskelbtini)), kuriame nurodoma, kad “Kaimo plėtros žemėtvarkos projektai rengiami, vadovaujantis Kaimo plėtros žemėtvarkos projektų rengimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-08-11 įsakymu Nr. 3D-476/D1-429 (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014-07-28 įsakymo Nr. 3D-438/D1-614 redakcija) (toliau – Taisyklės), kurios nustato kaimo plėtros žemėtvarkos projektų sudėtį ir jų turinį, organizavimo, rengimo, koregavimo, keitimo, derinimo, tikrinimo ir tvirtinimo tvarką, taip pat teritorijų planavimo proceso dalyvių santykius šiame procese. Taisyklių 2 p. nurodyta, kad „2. Kaimo plėtros žemėtvarkos projektas – vietovės lygmens specialiojo teritorijų planavimo žemėtvarkos dokumentas, rengiamas siekiant kaimo gyvenamųjų vietovių neurbanizuotose ir neurbanizuojamose teritorijose kompleksiskai suplanuoti žemės naudmenų sudėties pakeitimą, miško sodinimą, kitą su žemės ūkiu susijusią veiklą ir suformuoti žemės ūkio ir alternatyviosios veiklos subjektų žemės valdas.“ Taisyklių 6 p. 6.3 pp. nurodyta, kad Kaimo plėtros žemėtvarkos projektai rengiami „6.3. ūkininko sodybos vietai ir (ar) žemės ūkio veiklai reikalingų statinių statybos vietai parinkti“.

ŪŪĮ 11 str. 1 d. nurodyta, kad „1. Neurbanizuotoje ir neurbanizuojamoje teritorijoje (išskyrus miestams po 1995-06-01 nustatyta tvarka priskirtas teritorijas) esančioje žemės ūkio paskirties žemėje ūkininkas, kuris pastaruosius 3 metus yra deklaravęs pajamas iš žemės ūkio veiklos, gali statyti vieną ūkininko sodybą (vieną gyvenamosios paskirties pastatą su pagalbinio ūkio paskirties pastatais). Reikalavimas pastaruosius 3 metus deklaruoti pajamas iš žemės ūkio veiklos netaikomas kitos paskirties pastatų, reikalingų ūkininko veiklai vykdyti, statybai. Ūkininko sodyba (gyvenamosios paskirties pastatas su pagalbinio ūkio paskirties pastatais) statoma nuosavybės teise priklausančiame žemės ūkio paskirties žemės sklype, ne mažesniame kaip 2 ha, išskyrus atvejus, kai kituose įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose nustatyta kitaip. Kitos paskirties pastatai, reikalingi ūkininko veiklai vykdyti, gali būti statomi ir nuosavybės teise priklausančiame žemės ūkio paskirties žemės sklype, ne mažesniame kaip 0,5 ha, išskyrus atvejus, kai kituose įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose nustatyta kitaip.“ Pareiškėja pažymėjo, kad nei teritorijoje galiojančiuose teritorijų planavimo dokumentuose nei teisės aktuose nėra draudžiama žemės ūkio veiklai reikalingų statinių statyba, taip pat, kad Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos yra nustačiusi kaimo plėtros žemėtvarkos projekto rengimo pradžią ir planavimo tikslus, taip pat nurodo planavimo organizatoriui prieš pradėdant rengti kaimo plėtros žemėtvarkos projektą, gauti planavimo sąlygas iš Kaimo plėtros žemėtvarkos projektų rengimo taisyklių 23 p. nurodytų atitinkamų institucijų, kas implikuoja sąlygą, kad planavimo sąlygos turėtų būti išduotos.

Remiantis anksčiau išdėstyta informacija ir teiginiais bei esama teismine praktika, pareiškėja prašė persvarstyti 2024-01-02 pateiktą atsisakymą išduoti planavimo sąlygas kaimo plėtros žemėtvarkos projektui rengti (Nr. (duomenys neskelbtini)). Taip pat, esant pakartotiniam atsisakymui išduoti planavimo sąlygas prašė pateikti tikslus įstatymų punktus, kuriuose nurodoma, kad nurodytame sklype negali būti rengiamas kaimo plėtros žemėtvarkos projektas žemės ūkio veiklai reikalingų statinių statybos vietai parinkti.

Direkcija pareiškėjai atsakė Sprendimu, kuriame nurodė, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenimis, Aukštadvario regioninio parko ir jo

zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų specialiojo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016-10-26 nutarimu Nr. 1054 „Dėl Aukštadvario regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų plano patvirtinimo“, Aukštadvario regioninio parko tvarkymo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-11-11 įsakymu Nr. D1-763 „Dėl Aukštadvario regioninio parko tvarkymo plano patvirtinimo“ sprendiniais, Žemės sklypas yra (duomenys neskelbtini) regioninio parko ekologinės apsaugos zonoje, apsauginių agrarinių teritorijų bendrojo apsauginio ūkininkavimo (ŽAb) ir apsauginių miškų bendrojo apsauginio ūkininkavimo (MAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje.

STĮ 5 str. nustatyta, kad veiklą saugomoje teritorijoje reglamentuoja šis įstatymas, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, Aplinkos apsaugos įstatymas, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymas, Laukinės gyvūnijos įstatymas, Laukinių augalų ir grybų įstatymas, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas, Miškų įstatymas, Žemės įstatymas, Teritorijų planavimo įstatymas, Statybos įstatymas; saugomų teritorijų nuostatai; saugomų teritorijų planavimo, savivaldybės ir vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai; apsaugos sutartys.

STĮ 14 str. 3 d. 1 p. nustatyta, kad leidžiama statyba, kuri neprieštaruja teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams, įstatymams, saugomų teritorijų nuostatams.

Saugomų teritorijų tipinio apsaugos reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-08-19 nutarimu Nr. 996 „Dėl saugomų teritorijų tipinio apsaugos reglamento patvirtinimo“ (toliau – Reglamentas) 1 p. įtvirtinta, kad Reglamentas nustato valstybinių parkų <.....> planavimo schemose (ribų ir tvarkymo planuose) <....> išskiriamų kraštovaizdžio tvarkymo zonų kraštovaizdžio apsaugos, naudojimo ir tvarkymo reikalavimus.

Reglamento 16 p. įtvirtinta, kad apsauginiai miškai – tai miškai, kuriuose taikomi teisės aktų, reglamentuojančių naudojimą III grupės miškuose, reikalavimai. Bendrojo apsauginio ūkininkavimo (MAb) kraštovaizdžio tvarkymo zona nustatoma miškuose, esančiuose vandenviečių, kurortų, intensyvaus karsto apsaugos, buferinės apsaugos ir vizualinės apsaugos zonoje, geologiniuose, geomorfologiniuose, hidrografiniuose, kultūriniuose draustiniuose, biosferos monitoringo teritorijose, taip pat kraštovaizdžio draustinių dalyse, kuriose nėra biologinių vertybių. Šioje zonoje ūkininkaujama stengiantis išlaikyti produktyvius, augavietės sąlygas atitinkančius medynus. Joje leidžiama vykdyti neplynus ir nedidelio ploto (iki 5 ha) plynus pagrindinius, ugdymo ir sanitarinius kirtimus; pagrindiniai kirtimai vykdomi rudenį ir žiemą, kitokie kirtimai gali būti vykdomi visus metus, išskyrus paukščių perėjimo periodą (nuo kovo 1 d. iki liepos 1 d; rengiant specialiuosius planus (tvarkymo planus, miškotvarkos projektus, kitus), gali būti numatomi reginius formuojantys kirtimai; miškas atkuriamas laikantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimų; kovoti su miško kenkėjais leidžiama ūkinėmis, biologinėmis ir ribotai cheminėmis priemonėmis; leidžiama rinkti nemedieninius miško išteklius, medžioti; stovyklavietės gali būti įrengiamos tik saugomų teritorijų planavimo dokumentuose nustatytoje vietoje prie vandens ir dviračių turizmo trasų.

Reglamento 21 p. nustatyta, kad apsauginės agrarinės teritorijos (įsiterpusios miškuose) – tai apsauginėse draustinių zonoje esančios agrarinės žemės. Bendrojo apsauginio ūkininkavimo (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje pagrindinė tvarkymo kryptis – sukurti ir išlaikyti produktyvias agroekosistemas, užtikrinant gamtinio kraštovaizdžio stabilumą ir ekologinės kompensacijos galimybes. Joje draudžiama naikinti medžių grupes, keisti į žemės ūkio naudmenas kaip miško žemė inventorizuotus plotus ir krūmynus buvusiose žemės ūkio naudmenose, išskyrus tvarkymo priemones, skirtas biologinei įvairovei apsaugoti; draudžiama sausinti ir versti kitomis naudmenomis pelkutes, didesnes kaip 0,5 ha, ir jų apypelkius, naikinti ar keisti pelkių augaliją, kasti durpes, kultūrinti ir versti kitomis naudmenomis natūralias pievas; rekomenduojama ir skatinama didinti miško želdinių plotą, žemėtvarkos projektuose numatoma formuoti vietinės reikšmės gamtinio karkaso elementų tinklą; leidžiama remontuoti esamas ir įrengti naujas sausinimo sistemas, išskyrus atvejus, numatytus Reglamento 21.1.2 pp.

Tvarkymo plano Aiškinamojo rašto 31 p. nustatyta, kad bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje leidžiama kurti naujas sodybas ne mažesniuose kaip 6 ha žemės sklypuose. Svarbu pabrėžti tai, kad Žemės sklypas yra mažesnis nei 6

ha. Pažymime, kad kitokių pastatų ar statinių statybos galimybių bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje Tvarkymo plano sprendiniai nenumato.

Nurodė, kad Direkcija, gavusi pareiškėjos prašymą TPDRIS, jį išnagrinėjo 2025-01-02 raštu Nr. (duomenys neskelbtini), kuris buvo pateiktas TPDRIS (registracijos Nr. (duomenys neskelbtini)) ir pateikė motyvuotą atsisakymą išduoti teritorijų planavimo sąlygas kaimo plėtros žemėtvarkos projektui. Minėtame rašte nurodytos priimtą sprendimą pagrindžiančios teisės aktų nuostatos ir teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai taip pat nurodyti ir TPDRIS.

Pareiškėja 2025-01-13 pateikė Direkcijai skundą (prašymą), kuriuo prašė persvarstyti 2025-01-02 pateiktą atsisakymą išduoti planavimo sąlygas kaimo plėtros žemėtvarkos projektui rengti (Nr. (duomenys neskelbtini)).

Direkcija pažymi, kad ŪŪĮ IV skirsnio 11 str. 1 d. nurodyta, kad <.....>. Kitos paskirties pastatai, reikalingi ūkininko veiklai vykdyti, gali būti statomi ir nuosavybės teise priklausančiame žemės ūkio paskirties žemės sklype, ne mažesniame kaip 0,5 hektaro, išskyrus atvejus, kai kituose įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose nustatyta kitaip. Saugomose teritorijose ūkininko sodybos pastatų statyba turi būti numatyta saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentais nustatytose vietose <.....>. Direkcijos Sprendime buvo nurodyta, kad Tvarkymo plano aiškinamojo rašto 31 p. nustatyta, kad bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje leidžiama kurti naujas sodybas ne mažesniuose kaip 6 ha žemės sklypuose. Pareiškėjos prašyme nurodytas Žemės sklypas neatitiko šio reikalavimo. Kitokių pastatų ar statinių statybos galimybių bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje Tvarkymo plano sprendiniai nenumato.

Atkreipė dėmesį, kad Kaimo plėtros žemėtvarkos projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-08-11 įsakymu Nr. 3D-476/D1-429 „Dėl Kaimo plėtros žemėtvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“, 24 p. nurodyta, kad institucijos, į kurias buvo kreiptasi dėl planavimo sąlygų išdavimo, per 10 darbo dienų nuo prašymo išduoti planavimo sąlygas gavimo dienos turi išduoti planavimo sąlygas arba pateikti motyvuotą atsisakymą jas išduoti. Direkcija, priimdama Sprendimą, nepažeidė šio reikalavimo ir teisės akte nustatyta tvarka ir nurodytais terminais pateikė atsisakymą išduoti teritorijų planavimo sąlygas, kuriame nurodė tokio sprendimo motyvus.

Nurodė, kad Direkcija, neturi pagrindo tenkinti pareiškėjos Skunde išdėstyto prašymo persvarsčius 2025-01-02 pateiktą atsisakymą išduoti planavimo sąlygas kaimo plėtros žemėtvarkos projektui rengti (Nr. REG28163866) ir palieka galioti 2025-01-02 priimtą sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl motyvuoto atsisakymo išduoti teritorijų planavimo sąlygas kaimo plėtros žemėtvarkos projekto rengimui“, TPDRIS registracijos Nr. (duomenys neskelbtini) kaip teisėtą ir pagrįstą.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja STĮ, ŪŪĮ, Saugomų teritorijų tipinio apsaugos reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-08-19 nutarimu Nr. 996 „Dėl saugomų teritorijų tipinio apsaugos reglamento patvirtinimo“; Aukštadvario regioninio parko nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-04-29 nutarimu Nr. 490 „Dėl regioninių parkų nuostatų patvirtinimo“.

Pagal STĮ 5 str. 1 d. „Veiklą valstybės ar savivaldybės įsteigtose ar nustatytose saugomose teritorijose reglamentuoja: 1) šis įstatymas, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, Aplinkos apsaugos įstatymas, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymas, Laukinės gyvūnijos įstatymas, Laukinių augalų ir grybų įstatymas, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas, Miškų įstatymas, Žemės įstatymas, Teritorijų planavimo įstatymas, Statybos įstatymas; 2) saugomų teritorijų nuostatai; 3) saugomų teritorijų planavimo, savivaldybės ir vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai; 4) apsaugos sutartys, kurios Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka sudaromos: a) su valstybės ar savivaldybių įsteigtose ar nustatytose saugomose teritorijose, „Natura 2000“ tinklo teritorijose esančios žemės savininkais ir valdytojais ir apie kurių sudarymą Nekilnojamojo turto registre įregistruotas juridinis faktas, kai su žemės savininkais ir valdytojais

individualiai susitariama dėl kraštovaizdžio, gamtos vertybių papildomų apsaugos ir naudojimo priemonių nustatymo arba tvarkymo priemonių įgyvendinimo jų valdomoje žemėje; b) dėl privačios saugomos vietovės. Veiklą privačioje saugomoje vietovėje reglamentuoja privačios žemės savininko ir Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba) sudaryta apsaugos sutartis dėl privačios saugomos vietovės, kuria su žemės savininku individualiai susitariama dėl gamtos vertybių, įskaitant negyvosios gamtos vertybes, ar kraštovaizdžio apsaugos ir naudojimo priemonių nustatymo ir tvarkymo priemonių įgyvendinimo jų valdomoje žemėje“.

STĮ 14 str. 3 d. 1 p. nustatyta, kad valstybiniuose parkuose leidžiama statyba, kuri neprieštarauja teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams, įstatymams, saugomų teritorijų nuostatom.

Nuostatų 8 p. nustatyta, kad Pastatai regioniniame parke projektuojami, statomi, rekonstruojami ir (ar) kapitališkai remontuojami, teritorijų planavimo ir kiti dokumentai rengiami atsižvelgiant į Dzūkijos (Dainavos) etnografiniam regionui būdingas statybos, architektūros ir sodybų planavimo tradicijas <...>. Nuostatų 9 p. nurodyta, kad „Sodybų ir ūkininkų sodybų pastatai projektuojami, statomi ir rekonstruojami, vadovaujantis STĮ, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, ŪŪĮ ir Nuostatuose nustatytais Dzūkijos (Dainavos) etnografiniam regionui būdingos architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstais reikalavimais“.

ŪŪĮ 2 str. 4 p. nustatyta, kad „Ūkininko sodyba – nuosavybės teise priklausančiame žemės sklype pastatytas vienas gyvenamosios paskirties pastatas su pagalbinio ūkio ir kitos paskirties (fermų, ūkio, šiltnamių, kaimo turizmo) pastatais, reikalingais ūkininko veiklai vykdyti“.

ŪŪĮ 11 str. 1 d. <...> Kitos paskirties pastatai, reikalingi ūkininko veiklai vykdyti, gali būti statomi ir nuosavybės teise priklausančiame žemės ūkio paskirties žemės sklype, ne mažesniame kaip 0,5 hektaro, išskyrus atvejus, kai kituose įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose nustatyta kitaip. Saugomose teritorijose ūkininko sodybos pastatų statyba turi būti numatyta saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentais nustatytose vietose. Kai žemės ūkio paskirties žemės sklypo dalis yra Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoje, nepatenkančioje į nacionalinę saugomą teritoriją, ūkininko sodybos pastatų statyba galima ne mažesnėje kaip 2 ha jo dalyje, esančioje už šios Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijos ribų.

Nagrinėjamo administracinio ginčo kontekste pažymėtina, jog pareiškėja skundžia bei siekia, kad būtų panaikintas 2025-02-07 Dzūkijos-Suvalkijos saugomų teritorijų direkcijos Sprendimas atsisakyti išduoti teritorijų planavimo sąlygas, kuriame Direkcija nurodė neturinti pagrindo tenkinti pareiškėjos Skunde išdėstyto prašymo, persvarsčius 2025-01-02 pateiktą atsisakymą išduoti planavimo sąlygas kaimo plėtros žemėtvarkos projektui rengti (Nr. (duomenys neskelbtini)), ir palieka galioti 2025-01-02 priimtą sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl motyvuoto atsisakymo išduoti teritorijų planavimo sąlygas kaimo plėtros žemėtvarkos projekto rengimui“, nes Pareiškėjos prašyme nurodytas Žemės sklypas neatitiko 6 ha reikalavimo. Kitokių pastatų ar statinių statybos galimybių bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje Tvarkymo plano sprendiniai nenumato.

Pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju atsakovės veikimas ir su juo susijusių klausimų sprendimas yra sietinas taip pat su institucijos veikimu viešojo administravimo srityje, todėl jos veiklai taip pat yra taikytinos VAI normos. Be to, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo jurisprudencijoje nuosekliai pabrėžiama viešojo administravimo subjektų pareiga laikytis teisės principų. Pasak teismo, kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.) (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017-12-06 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-777-415/2017 ir kt.).

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 str. 3 d. įtvirtinta, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms. Viešojo administravimo subjektas yra saistomas inter alia (be kita ko) gero administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 str. 3 d. įtvirtinta nuostata, jog

visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų (2015-07-09 išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1245-662/2015). Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartijoje nustatyta kiekvieno asmens teisė į gerą administravimą, kuri reiškia, kad institucijos reikalus turėtų tvarkyti nešališkai, teisingai ir per kiek įmanomai trumpesnę laiką (Pagrindinių teisių chartijos 41 str. 1 d.). Pagal Pagrindinių teisių chartijos 41 str. 2 d. teisė į gerą administravimą apima: kiekvieno asmens teisė būti išklausytam prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę (a punktas); kiekvieno asmens teisė susipažinti su savo byla, laikantis teisėto konfidencialumo ir profesinio bei verslo slaptumo (b punktas); administracijos pareigą pagrįsti savo sprendimus (c punktas) (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017-12-06 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-777-415/2017 ir kt.).

VAĮ 10 str. 5 d. numato, jog administracinis sprendimas turi būti motyvuotas bei pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis ar kitomis administraciniam sprendimui įtakos turėjusiomis aplinkybėmis (5 ir 6 p.). Pažymėtina ir tai, kad sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinoma ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017-11-08 nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1833-442/2017, 2018-07-19 nutartį administracinėje byloje Nr. A-1150-502/2018). Be kita ko, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra nurodęs, jog VAĮ 10 str. 5 d. individualiam teisės aktui nustatyti reikalavimai laikytini gero administravimo principo atspindžiu (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015-09-02 nutartis administracinėje byloje Nr. A-2760-492/2015). Gero viešojo administravimo principas įpareigoja viešojo administravimo subjektą, priimant sprendimą, jame nurodyti faktinių aplinkybių bei teisės normų, kurių pagrindu priimtas sprendimas, visumą (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013-05-14 sprendimas administracinėje byloje Nr. A444-878/2013, 2021-11-03 sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-2577-602/2021 ir kt.).

Nagrinėjamo ginčo kontekste, be kita ko, pažymėtina, kad viešojo administravimo subjektas, priėmęs negatyvias pasekmes sukeltą sprendimą, turi pareigą jį pagrįsti tiek teisiniais, tiek faktiniais argumentais, t. y. nurodyti priežastis, lėmusias neigiamo sprendimo priėmimą (žr., pvz., LVAT 2013-04-22 nutartį administracinėje byloje Nr. A602-658/2013). Dėl to, VAĮ 10 str. 5 d. reikalavimų nepaisymas ir konkrečių teisės normų nesusiejimas su objektyviais duomenimis (faktais) pripažintinas esminiu trūkumu.

Nagrinėjamu atveju, iš į bylą proceso šalių pateiktų rašytinių įrodymų matyti, kad Sprendime išvardinta eilė teisės aktų, tačiau be faktinio pagrindimo ir susiejimo su pareiškėjos Prašymo turiniu, Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad Direkcijos Sprendime nurodyta, kad Tvarkymo plano aiškinamojo rašto 31 p. nustatyta, jog bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje leidžiama kurti naujas sodybas ne mažesniuose kaip 6 ha žemės sklypuose, o pareiškėjos prašyme nurodytas Žemės sklypas neatitiko šio reikalavimo ir Kitokių pastatų ar statinių statybos galimybių bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje Tvarkymo plano sprendiniai nenumato.

Komisija sprendžia, kad toks Sprendime nurodyti faktinis pagrindas nėra aiškus ir pakankamas, nes faktinės aplinkybės nėra tinkamai aptartos pačiame Sprendime. Kadangi atsakovė atsiliepime nurodė teisinius argumentus, susijusius su saugomose teritorijose ūkininko sodybos pastatų statyba, kuri turėtų būti numatyta saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentais nustatytose vietose, tuo pačiu neaišku atsiliepime cituojamų teisės aktų sąsajumas su pareiškėjos Prašyme išdėstytų argumentų dėl ketinimo statyti ne ūkininko sodybą, o kitokius pastatus ar statinius, reikalingus ūkininko veiklai vykdyti. Atsakovė argumentuodama, kad Kitokių pastatų ar statinių statybos galimybių bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonoje Tvarkymo plano sprendiniai nenumato, nepaaiškino, kaip ir kokiems sprendiniams prieštarauja / neprieštarauja pareiškėjos Prašymas, kodėl tai draudžiama, jeigu toks draudimas nenustatytas. Nors atsakovė pabrėžia, kad pareiškėjos Žemės sklypas yra (duomenys neskelbtini) regioninio parko ekologinės apsaugos zonoje, apsauginių agrarinių teritorijų bendrojo apsauginio ūkininkavimo (ŽAb) ir apsauginių miškų bendrojo apsauginio ūkininkavimo (MAb) kraštovaizdžio

tvarkymo zonos, tačiau Direkcijos Sprendime išdėstytas atsisakymas išduoti planavimo sąlygas kaimo plėtros žemėtvarkos projektui rengti neindividualizuotas.

Taigi, Komisijos vertinimu, priimant Sprendimą nesant būtinų faktinių ir teisinių pagrindų, būtinų administraciniam sprendimui, nėra aiški ir pakankama Sprendimo individuali argumentacija, kuri nėra žinoma ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas, ką patvirtina ir pareiškėjos skunde nurodyti argumentai. Komisija, vertindama Sprendimo turinį, konstatuoja, kad Sprendimas neatitinka minėtų VAĮ 10 str. 5 d. numatytų administraciniam sprendimui keliamų reikalavimų, kas pripažintina esminiu trūkumu.

Be to, iš į bylą pateikto atsakovės atsiliepimo į skundą turinio matyti, kad atsakovė papildė Sprendime išdėstytus argumentus, tačiau atsakovės pateikti argumentai atsiliepime negali būti vertinami kaip Sprendimo motyvai. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra pažymėjęs, kad, kilus administraciniam ginčui dėl individualaus administracinio akto, jį priėmęs subjektas ginčo nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijoje ir (ar) teisme negali nurodyti priimto akto motyvų (jei aktas buvo be motyvų), papildyti ar pakeisti akte nurodytus motyvus (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016-02-02 nutartis administracinėje byloje Nr. A313-146/2016). Be to, dokumentai, kurie surašomi vėliau negu priimamas atitinkamas administracinis aktas, negali būti vertinami kaip to administracinio akto motyvai (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017-04-24 nutartis administracinėje byloje Nr. eA476-556/2017). Dėl to Komisijai pateiktas atsiliepimas negali būti laikomas tinkamu ir teisėtu Sprendimo papildymu. Nagrinėjamu atveju, įvertinus anksčiau aptartą teisinį reguliavimą ir bylos faktines aplinkybes, Komisija sprendžia, kad Sprendimas nėra išsamus, neturi reikiamo ir aiškaus faktinio bei teisinio pagrindimo bei susiejimo, reikiamos ir teisėtos individualios argumentacijos. Atsakovė, priimdama skundžiamą Sprendimą, pažeidė gero viešo administravimo, atsakingo valdymo, išsamumo principus. Remiantis tuo, darytina išvada, kad Sprendimo trūkumai nagrinėjamos bylos kontekste yra esminiai, todėl Komisija priima sprendimą tenkinti pareiškėjos skundo reikalavimą ir panaikinti Sprendimą, kaip neteisėtą. Atsižvelgiant į tai, kad Sprendimas yra neteisėtas ir nepagrįstas, todėl pareiškėjos išvestinis reikalavimas taip pat tenkintinas ir atsakovė įpareigojama iš naujo išnagrinėti ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Likusieji bylos proceso šalių argumentai laikytini pertekliniais, neturintys lemiamos juridinės reikšmės kilusio ginčo išsprendimui, todėl detalčiau nedėstyti ir neanalizuotini. Be to, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas ir Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) formuoja praktiką, kad pareigos nurodyti priimto sprendimo motyvus apimtis gali skirtis priklausomai nuo sprendimo prigimties ir turi būti analizuojama konkrečių bylos aplinkybių kontekste (*EŽTT 1994-04-19 sprendimas byloje Nr. 16034/90 V. de H. V Netherlands, 1997-12-19 sprendimas byloje Nr. 20772/92 H. V Finland, 1999-01-21 sprendimas byloje Nr. 30544/96 G.R. v Spain ir kt.*). Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo jurisprudencijoje aiškinant ABTĮ normas (13 str. 1 d., 20 str.) taip pat ne kartą buvo imperatyviai pažymėta, kad įstatymo reikalavimas motyvuoti teismo sprendimą nereikia įpareigojimo teismui atsakyti į kiekvieną proceso dalyvio argumentą (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008-12-05 nutartis administracinėje byloje Nr. P⁴⁴⁴-196/2008, 2009-07-24 nutartis administracinėje byloje Nr. P⁷⁵⁶-151/2009, 2009-11-06 nutartis administracinėje byloje Nr. P⁵²⁵-194/2009, 2013-02-11 nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-216/2013 ir kt.*).

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 str. 1 d. 3 p., 22 str. 1 d., Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos G. S. patikslintą skundą tenkinti.

Panaikinti 2025-02-07 Dzūkijos-Suvalkijos saugomų teritorijų direkcijos sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl motyvuoto atsisakymo išduoti teritorijų planavimo sąlygas kaimo plėtros žemėtvarkos projekto rengimui“.

Įpareigoti atsakovę Dzūkijos-Suvalkijos saugomų teritorijų direkciją iš naujo išnagrinėti G. S. 2025-01-13 skundą ir priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Beata Labutytė

Komisijos nariai

Daiva Bereikienė

Darius Saveikis